

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені лесеї українки
Кафедра романських мов та інтерлінгвістики

ОСНОВИ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

СИЛАБУС

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітньо-професійна програма	Мова і література (французька). Переклад.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання кафедри
романських мов та інтерлінгвістики
№ 1 від 28 серпня 2020 року

Завідувач кафедри О. В. Станіслав

I. ЗАГАЛЬНИЙ ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія. Мова і література (французька). Переклад. Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів: 120 / 4		Рік навчання: 1ий
		Семестр: 1-ий
ІНДЗ: немає		Лекції: 18 год.
		Практичні: 34 год.
		Самостійна робота: 60 год.
		Консультації: 8 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		Українська, французька

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Гуз Олена Петрівна
Науковий ступінь	-
Вчене звання	-
Посада	Старший викладач кафедри романських мов та інтерлінгвістики
Контактна інформація	м.т. (050)1436342
	huzolena407@gmail.com
Дні занять	<i>(посилання на електронний розклад)</i>
	Очні консультації: в день проведення лекцій / семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на електронні скриньки, зазначені в силабусі.

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу. Перекладознавство як наукова дисципліна. Значення перекладу для розвитку світової культури. Історичні аспекти перекладознавства. Історія зарубіжного перекладу. Історія вітчизняного перекладу. Переклад у стародавньому світі. Переклад у середні віки. Переклад у добу Відродження. Переклад у добу класицизму, романтизму та постромантизму. Переклад у ХХ столітті. Переклад у добу Київської Русі. Зародження перекладацької думки в Україні. Переклад в Україні у ХХ - ХХІ столітті. Проблема перекладності / неперекладності, еквівалентності / безеквівалентності. Принципи типології перекладу. Жанрово-стилістична класифікація перекладів. Спільні та відмінні риси усного та письмового перекладу. Послідовний переклад. Кіно- та відео переклад. Реферативний переклад. Синхронний переклад. Письмовий переклад. Специфіка письмових жанрів. Перекладацькі трансформації. Лексичні та граматичні трансформації

при перекладі. Переклад слів-реалій, «фальшивих друзів» перекладача, власних назв, іншомовних слів, абревіатур, фразеологічних одиниць, міфологічних алюзій, діалектизмів, неологізмів, просторіч, аргі, вульгаризмів, «гри слів» та каламбурів. Методологія перекладу. Спосіб, прийом, метод, стратегія, тактика перекладу.

2. Пререквізити. Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Вступ до перекладознавства» значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував матеріал таких дисциплін як: «Вступ до мовознавства», «Історія», «Антична література».

Постреквізити. Знання та навички з цього курсу зможуть бути використані під час вивчення дисциплін «Теорія і практика перекладу», «Практичний курс письмового перекладу», «Практичний курс усного перекладу».

3. Мета і завдання навчальної дисципліни. Метою навчальної дисципліни є надання студентам необхідних знань про перекладознавство як науку, розкриття загальних питань теоретичного курсу «Вступ до перекладознавства», його загальні положення, етапи перекладацького процесу, а також фактори, які впливають на процес перекладу.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомити з історією розвитку перекладознавства як наукового напрямку та основними перекладознавчими дефініціями;
- розглянути історичні особливості перекладацького процесу, еволюції принципів та прийомів перекладу;
- простежити еволюцію основних способів та жанрів перекладу;
- розкрити зв'язок перекладознавства з суміжними науками;
- формувати початкові практичні навички обробки тексту у процесі перекладу з французької мови на українську;
- ознайомити студентів із об'єктивними та суб'єктивними чинниками перекладу, із актуальними проблемами перекладу.

4. Результати навчання (компетентності). У результаті вивчення цієї дисципліни студенти повинні **знати:** суть і зміст основних понять та категорій дисципліни; спеціальну термінологію; актуальні проблеми та питання у сфері перекладацької діяльності; основні види, прийоми та способи перекладу; історію розвитку перекладознавства як науки; відомі вітчизняні та зарубіжні напрямки і школи з перекладу; існуючі теорії у перекладознавстві; основні тенденції розвитку сучасного перекладознавства; **вміти:** систематизувати й аналізувати теоретичну інформацію з дисципліни; оперувати новою термінологією із подальшим застосуванням її у своїх наукових дослідженнях; здійснювати лінгвістичний та перекладознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів; застосовувати основні види перекладацьких трансформацій у практичній діяльності; логічно пояснити мотиви прийняття тієї чи тієї перекладацької стратегії, причини того чи іншого свого рішення; обґрунтовувати доцільність вибору лексичного матеріалу, необхідність застосованих трансформацій.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Переклад як вид комунікативної діяльності						
Тема 1. Перекладознавство як наукова дисципліна.	11	2	4	4	1	ДБ+ДС/ 4
Тема 2. Переклад у сучасному світі.	10	2	4	4		ДБ+ДС/ 4
Тема 3. Типи та види перекладу.	11	2	4	4	1	ДБ+ДС/ 4
Тема 4. Моделі перекладу	10	2	4	4		ДБ+ДС/ 4
Разом за модулем 1	42	8	16	16	2	16
Змістовий модуль 2. Історія перекладу						
Тема 5. Перекладацька діяльність в різні часові епохи..	11	2	4	4	1	ДБ+ДС/ 4
Тема 6. Українська школа перекладознавства.	11	2	4	4	1	ДБ+ДС/ 4
Разом за модулем 2	22	4	8	8	2	8
Змістовий модуль 3. Проблема перекладу на різних рівнях мови						
Тема 7. Сучасні теорії перекладу.	13	2	4	6	1	ДБ+ДС/ 4
Тема 8. Еквівалентність – центральне поняття теорії перекладу.	13	2	4	6	1	ДБ+ДС/ 4
Тема 9. Лексико-семантичні проблеми перекладу.	15	2	4	8	1	ДБ+ДС/ 4
Тема 10. Граматичні проблеми перекладу.	15	2	4	8	1	ДБ+ДС/ 4
Разом за модулем 3	56	8	16	28	4	16
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота 1						T/30
Модульна контрольна робота 2						T/30
Всього годин / Балів	120	18	34	60	8	100

ДС – дискусія, ДБ – дебати

6. Завдання для самостійного опрацювання

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Французькі реалії і способи їх перекладу на українську мову	4
2	Французькі фразеологічні одиниці та способи їх перекладу на українську мову	4
3	Історія перекладу у Франції	2
4	Основні принципи перекладацької етики	4
5	Автоматичні перекладачі та словники	4

6	Машинний переклад	2
7	Граматичні проблеми науково–технічного перекладу	4
8	Лексичні та стилістичні проблеми науково-технічного перекладу.	4
9	Перекладацька транскрипція і транслітерація, змішані випадки	4
10	«Хибні друзі перекладача» у французькій мові	2
11	Сленг як проблема перекладу	4
12	Антонімічний і описовий переклад	2
13	Види інтернаціоналізмів та способи їх перекладу	4
14	Види метафор та способи їх перекладу	4
15	Особливості перекладу назв французьких фільмів на українську мову	4
	Разом	60

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі поточного і підсумкового контролю. Загальна оцінка за курс складається як алгебраїчна сума оцінок за поточне тестування (аудиторні заняття); контрольні роботи наприкінці кожного змістового модуля; самостійну роботу впродовж семестру. При цьому враховується присутність студента на заняттях та його активність під час практичних занять.

Максимально можлива оцінка за знання програмного матеріалу з дисципліни – 100 балів. За поточну успішність студент може отримати максимум 40 балів, за виконання підсумкових завдань (2 модульні контрольні роботи) – 60 балів.

Поточний контроль проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на лекціях та практичних заняттях, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями при обговоренні питань, які виносяться на семінарські заняття. Поточний контроль передбачає також присутність на лекціях, наявність конспекту та виконання науково-дослідних пошукових (самостійних) завдань. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за три змістових модулі (ЗМ), становить 40.

При вивченні навчальної дисципліни «Основи перекладознавства» студенту необхідно спиратися на конспект лекцій та рекомендовану основну та допоміжну навчальну і наукову літературу. Вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії з проблем навчальної дисципліни. Високо оцінюється прагнення здобувачів вищої освіти: регулярно відвідувати заняття; планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал; активно працювати на практичних заняттях: брати участь в обговоренні дискусійних питань; відпрацьовувати пропущені практичні заняття.

Самостійна робота оцінюється під час усних відповідей студентів та включається до загальної оцінки теми практичного заняття, а також під час написання модульних контрольних робіт.

Модуль 2 передбачає перевірку підсумкових знань і вмінь студентів шляхом написання двох модульних контрольних робіт (у формі тестових завдань різної складності), кожна з яких оцінюється у 30 балів.

Обов'язковою вимогою є дотримання норм академічної культури і *добросовісності*. Недопустимо: пропуски та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше зданого теоретичного і практичного матеріалу.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. У разі відсутності студента на практичних заняттях з об'єктивних причин, він має право виконати завдання, передбачені планом практичних занять, і одержати відповідні оцінки. Відпрацювання пропущених занять має відбуватися до останнього практичного заняття під час індивідуально-консультативної роботи викладача.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Після засвоєння трьох змістових модулів студенти пишуть дві модульні контрольні роботи у формі тесту, кожна з яких оцінюється у 30 балів. Формою підсумкового контролю є залік. Студент, який упродовж семестру набрав 60 балів, має право не скрадати залік. При цьому йому зараховуються бали, набрані впродовж семестру. У випадку незадовільної оцінки або за бажанням підвищити рейтинг студент може добрати бали за виконання окремих видів роботи (письмове повідомлення, перездача окремих тем практичних занять, реферат, написання підсумкового тесту тощо). Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів.

Оцінка за освоєння курсу виставляється згідно шкали оцінювання.

Шкала оцінювання знань студентів

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка для заліку
90–100	зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Алексеева И. С. Введение в переводоведение : учеб. пособие для студ. филол. и лингв. фак. высш. учеб. заведений. СПб.: Филологический факультет СПбГУ; М. : Издательский центр «Академия», 2004. 352 с.
2. Білас А. А. Вступ до перекладознавства: матеріали до хрестоматії з дисципліни. Івано-Франківськ : НБ ПНУ, 2018. 4 с.
3. Виноградов В. С. Введение в переводоведение (общие и лексические вопросы). М.: Издательство института общего среднего образования РАО, 2001. 224 с.
4. Гак В. Г., Григорьев Б. Б. Теория и практика перевода: Французский язык. СПб. : Интердиалект, 2000. 456 с.
5. Гарбовский Н. К. Теория перевода. М.: Изд-во МГУ, 2004. 544 с.
6. Илюшкина, М. Ю. Теория перевода: основные понятия и проблемы : учеб. пособие. М-во образования и науки Рос. Федерации, Урал. федер. ун-т. Екатеринбург : Изд-во Урал. ун-та, 2015. 84 с.
7. Комиссаров В.Н. Общая теория перевода. Проблемы переводоведения в трудах зарубежных ученых. М.: ЧеРо, 2000. 136 с.
8. Шмігер Т. В. Історія українського перекладознавства ХХ сторіччя. К.: Смолоскип, 2008. 342 с.

Додаткова література

1. Коваль Я. Г., Чередниченко О. І. Теорія і практика перекладу. Французька мова. Théorie et pratique de la traduction. Le français : підручник для студентів. К.: Либідь, 1995. 320 с.
2. Латышев Л. К. Перевод: проблемы теории, практики и методики преподавания. М.: Книга по Требованию, 2013. 160 с.
3. Миньяр-Белоручев Р. К. Теория и методы перевода. М.: Московский лицей, 1996. 298 с.
4. Паршин А. Н. Теория и практика перевода. М.: Русский язык, 2000. 161 с.
5. Рецкер Я. И. Теория перевода и переводческая практика: Очерки лингвистической теории перевода. М.: Р. Валент. 2006. 240 с.
6. Селиванова Е. А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации: монографическое уч. пособие. К.-ЦУЛ, "Фитосоциоцентр", 2002. 336 с.
7. Чередниченко О. І. Про мову і переклад. К.: Либідь, 2007. 248 с.